

Korkeakoulutettujen työelämänäkymät

Korkeakoulutettujen työelämänäkymät ovat olennaisesti muuttuneet korkeakoulutuksen massoittumisen ja laajan ammattirakenteen muutoksen myötä. Kasvaneista haasteista huolimatta suomalaisten korkeakoulutettujen työllistyminen on kansainvälisesti verrattuna onnistunutta. Sukupuoli määrittää kuitenkin työelämään sijoittumista, sillä korkeakoulutuksen naisistumisesta huolimatta miehet sijoittuvat selvästi paremmin. Amk-tutkinnon suorittaneet ovat kohdanneet enemmän työllistymisongelmia kuin yliopistosta valmistuneet. Koulutuspaikkoja mitoitettaessa on tärkeää suunnata niitä työllistävälle aloille.

Korkeakoulututkinto ei enää takaa varmaa työllistymistä. Etenkin osalle vastavalmistuneista työpaikan löytäminen on työläs prosessi. Korkeakoulutettujen työttömyysasteet ovat kuitenkin huomattavasti alhaisempia kuin alemmin koulutettujen. Perusasteen tutkinnon suorittaneiden työttömyysaste oli vuoden 2011 tietojen mukaan 15,3 prosenttia, kun ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työttömyysaste oli 3,5 prosenttia. Molempien työttömyysasteiden on ennustettu jatkossa jonkin verran nousevan.

Kansainvälisesti verrattuna suomalaisten korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistyminen on varsin onnistunutta. Siirtyminen työelämään alkaa usein opintojen aikana, eli huomattavalla osalla on työpaikka jo valmistuessaan. Toinen puoli totuutta on kuitenkin, että korkeakoulutettujen työttömien määrä on viime vuosina kasvanut nopeasti. Tämän vuoden heinäkuussa se ylitti ensimmäistä kertaa 50 000 rajan. Akavan mukaan luvassa ei ole käännettä parempaan, vaan työttömien määrät näyttävät edelleen kasvavan lähes kaikilla koulutusaloilla.¹

Korkeakoulutettujen työllistymiseen on viime vuosikymmeninä vaikuttanut kaksi vastavoimaa: koulutusekspansiota ilmentävä korkeakoulutuksen lisääntyminen ja toisaalta merkittävä ammattirakenteen muutos. Ennen ammattikorkeakoulujen perustamista vuonna 1990 Suomen korkeakouluissa suoritettiin 8 423 tutkintoa. Vuonna 2013 suoritettujen tutkintojen määrä oli kohonnut lähes 4,5-kertaiseksi, kun tutkintoja valmistui 37 244. Näistä yliopiston maisterin tutkintoja oli 14 444 ja amk-tutkintoja² 22 800 (Opetus- ja kulttuuriministeriö).

Korkeakoulutuksen lisääntymisen ja ammattirakenteen muutos ovat vaikuttaneet korkeakoulutettujen työllistymiseen.

Myös työelämän rakenteissa on tapahtunut huima muutos. Vuosien 1977 ja 2008 välillä teollisuudessa työskentelevien osuus kaventui 29 prosentista 14 prosenttiin. Naisten kohdalla muutos on ollut erityisen huomattava: jälkimmäisenä vuonna naisista työskenteli teollisuuden

ammateissa enää neljä prosenttia. Ammattirakenteen muutos on kulkenut vahvasti kohti toimihenkilöitymistä (**LEHTO JA SUTELA** 2008).

Asiantuntijatyö luonnehtii yhä useamman suomalaisen työtehtäviä. Työelämään on muodostunut uusia asiantuntijaryhmiä, ja asiantuntija-ammattiteja on syntynyt kokonaan uusille aloille, ehkä merkittävimpänä ICT-ala. Asiantuntijuuden vaatimus on koulutuksen laajentumisen myötä alettu liittää myös moniin sellaisiin ammatteihin, joiden ammattitaitovaatimukset olivat aiemmin matalammat (**HAAPAKORPI** 2009, 11).

YLIOPISTO- JA AMK-TUTKINTOJEN ERILAISET TYÖELÄMÄPROFIILIT

Yliopistossa suoritettu korkeakoulututkinto on yleensä yhdistetty ylemmän toimihenkilön asemaan. Ylemmäksi toimihenkilöksi sijoittuminen luonnehtii edelleen maisterin tutkinnon suorittaneiden ammatillista ja sosioekonomista statusta. Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet sijoittuvat pääosin alemmiksi toimihenkilöiksi, joskin sijoittumisessa on suuria eroja koulutusaloittain (**VIROLAINEN JA VALKONEN** 2012, 152–154). Esimerkiksi vuonna 2002 valmistuneis-

PÄIVI VUORINEN-LAMPILA huomauttaa, että sukupuolten tasa-arvo ei ole toteutunut korkeakoulutettujen sijoittumisessa työelämään, vaikka koulutuksellinen tasa-arvo on jo ylittynytkin korkeakoulujen muututtua naisemmistöisiksi.

AMMATTIKORKEAKOULUISTA VALMISTUNEILLA ON OLLUT ENEMMÄN TYÖLLISTYMISONGELMIA.

ta amk-insinööreistä oli kolme vuotta myöhemmin ylempiä toimihenkilöitä 89 prosenttia³. Samana ajankohtana valmistuneista tradenomeista ylempiä toimihenkilöitä oli 44 prosenttia ja alempia toimihenkilöitä 53 prosenttia.

Vuonna 2002 tekniikan ja kaupan alan yliopisto- ja amk-koulutuksesta valmistuneiden työelämään sijoittumista ja työtehtävien luonnetta tarkemmin tarkasteltaessa kävikin ilmi, että eri tutkintoja suorittaneet sijoittuivat työelämässä kullekin tutkinnolle tyypillisiin tehtäviin. Tutkinnoilla on näin ollen erilaiset työelämäprofiilit. Kuitenkin saman alan amk- ja yliopistotutkinnon suorittaneet näyttivät kilpailevan myös samoista työpaikoista.

Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet sijoittuvat pääosin alemmiksi toimihenkilöiksi.

Esimerkiksi diplomi-insinöörit toimivat tavallisimmin alansa suunnittelu-, tutkimus- ja kehittämistehtävissä sekä erilaisissa johtotehtävissä. Amk-insinöörit sijoittuivat tekniikan alan ja tietotekniikan suunnittelu- ja asiantuntijatehtäviin sekä esimies- ja työnjohtotehtäviin. Diplomi- ja amk-insinöörit päätyivät jossain määrin myös samankaltaisiin tehtäviin ja heillä oli samoja ammattinimikkeitä, joskaan ammattinimikkeen perusteella ei voi täysin päätellä työn sisältöä. Diplomi-insinöörin tyypillisiä nimikkeitä olivat tutkija, projektipäällikkö, kehitys-/suunnitteluinsinööri, laatuinsinööri, (Senior) Design Engineer ja Research Engineer. Amk-insinöörien tavallisimpia nimikkeitä olivat (Senior) Design Engineer / suunnitteluinsinööri, projekti-insinööri, ohjelmistosuunnittelija, järjestelmäasiantuntija ja työnjohtaja.

Sijoittuminen organisaatiossa erosi siten, että diplomi-insinöörit toimivat

enemmän johtotasolla ja keski johdossa, amk-insinöörit keski johdossa ja työnjohtotehtävissä. Diplomi-insinöörien sijoittuminen painottui lisäksi enemmän tutkimus-, suunnittelu- ja kehittämistehtäviin, amk-insinöörien käytännöllisempään suunnittelu- ja kehittämistyöhön.

Huomionarvoista on myös, että diplomi-insinööreistä varsin suuri osa (miehistä 28 prosenttia, naisista 33 prosenttia) työskenteli tutkijoina ja suoritti tieteellisiä jatko-opintoja. Tutkija oli heidän yleisin ammattinimikkeensä. Tulos ei selittyne pelkästään yliopistojen aktiivisella tohtorikoulutuksella. Kun taloudellisten suhdanteiden tiedetään eniten vaikuttavan juuri kaupallisen ja tekniikan alan työllisyystilanteeseen, on se ollut vuonna 2002 valmistuneille epäsuotuisa vuosituhannen alun talousnotkahduksen jälkeen. Tuossa tilanteessa moni päätyi yksityisen sektorin sijasta huomattavasi matalammin palkattuun ja urakehitykseltään epävarmempaan tutkimustyöhön yliopistoon. Myöskään viime vuosina suhdanteet eivät ole suosineet näitä aloja, jolloin myös työttömien määrät ovat kasvaneet eniten teknillis-taloudellisilla aloilla. Kesällä 2013 oli työttömänä määrällisesti eniten amk-insinöörejä (4 970) (AKAVA 2013).

Kaikkiaan amk-tutkinnon suorittaneet kohtasivat työllistymisessä enemmän ongelmia kuin yliopistosta valmistuneet. Vaikka työttömiä oli kolme vuotta valmistumisen jälkeen hyvin vähän (4 prosenttia amk:sta valmistuneista, 2 prosenttia yliopistosta valmistuneista), oli suurempi osa amk-tutkinnon suorittaneista sijoittunut työhön, joka ei vastannut koulutusta. Amk-insinöörinmaisista 27 prosenttia ja tradenominmaisista 23 prosenttia ei ollut saanut koulutustaan vastaavaa työtä vielä kolme vuotta valmistumisensa jälkeen. Miestradenomeistakin vailla koulutusta vastaavaa työtä oli 18 prosenttia. Amk-insinöörimiehet ja kaikki yliopistosta valmistuneet sen sijaan olivat työllistyneet koulutustaan vastaaviin tehtäviin varsin

hyvin. Heistä koulutustaan vastaavaa työtä ei ollut saanut 3–10 prosenttia. Myös yliopistosta valmistuneiden joukossa naiset olivat miehiä useammin työssä, joka ei vastannut koulutusta.

NAISET VALLANNEET KORKEAKOULUTUKSEN - ALAN VALINNAT SUKUPUOLITTUNEITA

Korkeakoulutus on vahvasti naisistunut viime vuosikymmeninä. Naiset ovat enemmistönä kummallakin korkeakoulusektorilla. Opetus- ja kulttuuriministeriön tuoreimpien tilastojen (2012) mukaan maisterin tutkinnon suorittaneista oli naisia 61 prosenttia, ja ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista naisia oli 63 prosenttia.

Korkeakoulutuksen naisistumista onkin pidetty tyypillisenä piirteenä korkeakoulutuksen massoitumiselle (KIVINEN YM. 2007). Koulutusalat ovat kuitenkin sukupuolen mukaan eriytyneitä kummallakin korkeakoulusektorilla. Kasvatusala sekä terveydenhoito ja psykologian ala ovat vahvasti naisvaltaisia, kun taas tekniikan ala on säilynyt voimakkaasti miesenemmistöisenä (noin 2/3) sekä ammattikorkeakouluissa että yliopistoissa (EINARSDOTTIR 2007; VIROLAINEN JA VALKONEN 2012; VUORINEN-LAMPILA JA VALKONEN 2012).

Sukupuolittuneet alan valinnat ylläpitävät sukupuolen mukaista eriytymistä työmarkkinoilla.

Yliopistokoulutuksen naisistumista myös alojen sisällä kuvaa hyvin se, että vuonna 2013 yliopisto-opinnot aloittaneista oli naisia 65 prosenttia tai enemmän kymmenellä alalla, kun taas miehiä oli 65 prosenttia tai enemmän ainoastaan teknillistieteellisellä alalla ja muilla yhdeksällä alalla sukupuolten osuudet olivat kutakuinkin tasapainossa (Ope-

ÄIDIN TYÖNANTAJAN VASTATESSA VANHEMMUUDEN KUSTANNUKSISTA NUORTEN NAISTEN TYÖLLISTYMINEN VOI VAIKEUTUA.

tus- ja kulttuuriministeriö). **STÖREN JA ARNESEN** (2007) ovat määrittäneet nais- tai miesvaltaisiksi alat, joilla kyseisen sukupuolen osuus on vähintään 65 prosenttia. Alat, joilla kummankaan sukupuolen osuus ei ylitä tätä, ovat tasan sukupuolijakauman aloja. Vielä on huomattava, että saman alan sisälläkin naiset ja miehet usein valitsevat eri koulutusohjelmia ja suuntautuvat erikoistumisessa eri tavoin.

Sukupuolittuneiden koulutusvalintojen on katsottu merkittävimmin pitävän yllä sukupuolen mukaista segregatiota ja eriytymistä työelämässä ja työmarkkinoilla (**ANKER** 2001; **IANNELLI JA SMYTH** 2008). Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että naisten suosimat alat, kuten hoitoala ja opetusala, ovat yleensä matalammin palkattuja eivätkä tarjoa samanlaisia uralla etenemisen mahdollisuuksia kuin miesvaltaiset alat, kuten teknillinen ala.

TASA-ARVOA EDISTÄVÄT TOIMET KÄÄNTYMÄSSÄ NAISIA VASTAAN?

Sukupuolten välisen tasa-arvon edistämiseen tähtäävät toimet ovat keskeinen osa suomalaisen hyvinvointivaltion toimintaa. Maassamme on jo agraariyhteiskunnan ajalta peräisin olevat perinteet kahden ansaitsijan perhemallille, jossa molemmat puoliset tekevät ansiotyötä. Kunnallisen päivähoiton järjestäminen, päivähoiton takaaminen kaikille lapsille sekä pitkät perhevapaat ovat edelleen tukeneet naisten työelämään osallistumista (**HAATAJA JA NYBERG** 2006). Koulutukseen osallistumisessa tasa-arvo on jo saavutettu, kun naiset ovat enemmistönä kaikilla koulutusasteilla; viime vuosina onkin alkanut olla syytä huolestua miesten alhaisemmasta koulutushalukkuudesta, opintojen keskeyttämisestä ja syrjäytymisvaarasta.

Taloudellista tehokkuutta ja tuloksisuutta korostavassa työelämässä on toisaalta kiinnitetty huomiota siihen, että tasa-arvoa edistävät hyvinvointivaltion

toimet saattavat kääntyä naisia vastaan. Vaikka pitkät perhevapaat edistävät tasa-arvoa ja tukevat naisten mahdollisuutta työn ja perheen yhdistämiseen, voi työnantajien halukkuus nuorten, lisääntymisikäisten naisten palkkaamiseen vähentyä nykyisessä järjestelmässä, jossa äidin työnantaja vastaa vanhemmuuden kustannuksista. Nuorten naisten palkkaamista voidaan alkaa pitää ”kalliina riskinä”, kun sekä äitiysvapaat että lasten sairastelu aiheuttavat kuluja työnantajalle (**STANDELMAN-STEFFEN** 2008).

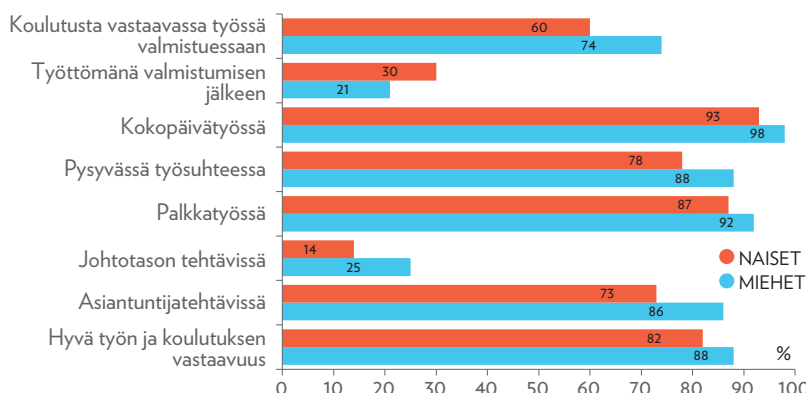
Moni vuonna 2002 tekniikan ja kaupan alalta valmistuneille suunnattuun kyselyyn vastannut nainen kertoi juuri tällaisista kokemuksista. He kuvasivat olevansa ”lisääntymisvaarassa”. Eräs heistä totesi työpaikan löytymisen olleen sukupuolen, iän ja perhetilanteen (juuri avioitunut) vuoksi niin työlästä, että hän päätti hankkia lapset ensin, vaikka tietää olevansa äitinäkin ”kallis riski” työnantajalle (**VIORINEN JA VALKONEN** 2007, 99). Tuloksisuutta ja tehokkuutta korostavana aikana kielteinen suhtautuminen lisääntymisikäisten naisten palkkaamiseen voinee korostua juuri kaupallisella ja teknisellä alalla, joilta valmistuneet sijoittu-

vat yksityisen sektorin yrityksiin, joissa kilpailu on kovaa (**VIORINEN-LAMPILA** 2014).

MIEHET SIOJITTUVAT TYÖELÄMÄÄN SELVÄSTI PAREMMIN

Myös vuonna 2002 teknilliseltä ja kaupalliselta alalta valmistuneita koskevat määrälliset tulokset kuvaavat selvästi, että korkeakoulutettujen naisten työllistymisen laatu ja työelämään sijoittumien on ollut heikompa kuin miesten. Valmistumisvaiheessa koulutusta vastaava työpaikka oli miehillä useammin (74 prosentilla) kuin naisilla (60 prosentilla) (kuvio 1). Naiset olivat olleet jossain vaiheessa valmistumisen jälkeen työttömänä miehiä yleisemmin (30 prosenttia vs. 21 prosenttia). Sukupuolten välisen eron suurus vaihteli kuitenkin koulutusalojen välillä. Kaupallisella alalla ero oli vähäinen, mutta teknillisellä alalla työttömyyttä kohdanneiden naisten osuus oli noin kaksinkertainen miesten osuuteen verrattuna. Alkuun pääseminen työurala näytti siis olleen teknillisen alan korkeakoulutututkinnon suorittaneille naisille huomattavasti vaikeampaa kuin heidän miespuolisille kollegoilleen.

Kuvio 1. Teknillisen ja kaupallisen alan yliopisto- tai amk-tutkinnon suorittaneiden työllistymisen onnistuminen sukupuolen mukaan.

SEKÄ MIES- ETTÄ NAISTRADENOMIEN SIOITTUMINEN TYÖNTEKIJÄ-TASOLLE ON OLLUT HUOMATTAVAN YLEISTÄ.

Myös työsuhteen pysyvyydessä oli eroa naisten ja miesten kesken. Vakituksessa työsuhteessa oli 88 prosenttia miehistä ja 78 prosenttia naisista (kuvio 1). Sukupuolten välinen ero oli erityisen huomattava diplomi-insinöörien joukossa, jossa pysyvässä työsuhteessa oli 71 prosenttia naisista ja 86 prosenttia miehistä. Tämä selittyy sillä, että naiset sijoittuivat useammin julkiselle sektorille, jolla pätäkätöyöt ovat yleistyneet, ja julkisella sektorilla etenkin yliopistoon, jossa lähes kaikki nuoret tutkijat ja tohtorikoulutettavat ovat määräaikaissa työsuhteissa.

Työnantajan organisaatioissa miehet sijoittuivat naisia useammin johtoasemaan. Naiset taas olivat useammin toimihenkilöitä, ja amk-tutkinnon suorittaneet naiset toimivat myös työntekijätasolla. Huomion arvoista on erityisesti amk-insinööri- ja tradenominaisten sekä myös tradenomimiesten huomattavan yleinen sijoittuminen työntekijätasolle. Heistä työntekijätasolla työskenteli 23–29 prosenttia. Miehet olivat lisäksi sijoittuneet naisia selvästi useammin asiantuntijatehtäviin (86 prosenttia vs. 73 prosenttia), kuitenkin siten, että yliopistotutkinnon suorittaneiden keskuudessa naisten ja miesten sijoittuminen asiantuntijatehtäviin oli melko tasavertaista, mutta amk-tutkinnon suorittaneiden joukossa sukupuolten välinen ero oli huomattava.

TASA-ARVOSSA VIELÄ TAVOITELTAVAA

Korkeakoulutettujen työllistymisen onnistumista mitattiin yhdeksällä indikaattorilla, joista kahdeksan mukaan miesten työelämään sijoittuminen ja työllistyminen oli onnistuneempaa kuin naisten (ks. kuvio 1). Eroa ei sukupuolten välillä ollut työnhakuun käytetyssä ajassa. Kaikkien muiden indikaattorien mukaan naisten työelämään sijoittuminen oli miehiä heikompa.

Tulokset kertovat, että naisten ja miesten työura alkoi suuntautua eri tavoin jo heti valmistumisesta alkaen. Huomattava on lisäksi, että miehet näyttivät hyötyvän

sukupuolestaan riippumatta siitä, oliko heidän tutkintonsa mies- vai naisvaltaiselta vai tasapainoisen sukupuolijakautuman alalta, ja vastaavasti naisten työllistyminen oli hauraampaa tutkinnon alan sukupuolijakaumasta riippumatta. Naisten heikompa sijoittumista ei siis selitä vain se, että naiset olisivat valinneet naisten tyypillisesti suosiman alan, jolla suoritettujen tutkinnon arvo työelämässä on alhaisempi kuin jollain miesvaltaisella alalla suoritettujen tutkinnon.

Korkeakoulutetut naiset sijoittuvat miehiä heikommin työelämään joka alalla, vaikka he menestyvät opinnoissaan keskimäärin paremmin.

PERHEVAPAIKEN KUSTANNUSTEN JAKAMINEN AVAINASEMASSA

Segregaation vahva yhteys korkeakoulutettujen työllistymiseen voi vaikuttaa yllättävältä aikana, jona tytöt menestyvät koulussa yleisesti poikia paremmin, naiset ovat enemmistönä molemmilla korkeakoulusektoreilla, ja heidän korkeakouluopintonsa etenevät tutkinnon suorittamiseen asti selvästi useammin kuin miesten, jotka taas keskeyttävät useammin (STENSTRÖM YM. 2012). Kun tutkinnon jälkeen siirrytään työelämään, näyttävät osat vaihtuvan jo työuran ensimmäisillä.

Vaikka Suomea on pidetty kansainvälisesti sukupuolten tasa-arvon mallimaana, voidaan näiden tulosten perusteella havaita, että tasa-arvon saavuttamiseen on vielä matkaa työelämässä. Globaalin kilpailun ja taloudellisen tehokkuuden painotuksen kasvaessa työelämässä olisi kiinnitettävä huomiota siihen, ovatko tasa-arvoon tähänneet hyvinvointivaltion toimet nykyisessä toteutusmuodossaan enää tarkoituksenmukaisia. Kun perhevapaiden kustannukset jäävät nykyisel-

lään äidin työnantajan kannettavaksi, lienee ymmärrettävää, että yksityiset työnantajat harkitsevat tarkoin lisäntymisikäisten naisten palkkaamista. Kustannusten jakaminen molempien vanhempien työnantajien kesken poistaisi tämän ongelman. Ruotsissa asia on ratkaistu siten, että yhteiskunta vastaa perhevapaiden kustannuksista. Myös työelämäkulttuuri on perheystävällisempi siten, että isät myös yleisesti käyttävät perhevapaita varsin tasavertaisesti, ja nuoria isiä kannustetaan tähän työpäikoilla.

PIILOINDIKAATTORIT KUVAAVAT TYÖLLISTYMISSONGELMIA

Palkkatyössä oli kolme vuotta valmistumisen jälkeen vähän suurempi osa miehistä (92 prosenttia) kuin naisista (87 prosenttia). Yrittäjiä oli vähän (0–5 prosenttia), ja yrittäjäksi ryhtyminen oli lähinnä miesten valinta. Naiset taas opiskelivat useammin tai heidän pääasiallinen toimintansa oli ”muu”, mikä tarkoittaa käytännössä äitiyslomalla tai hoitovapaalla olemista. Työttömiä oli hyvin vähän, eikä työttömyysasteessa ollut eroa naisten (3 prosenttia) ja miesten (2 prosenttia) kesken.

Matala työttömyysaste ei anna oikeaa kuvaa korkeakoulutettujen työllistymisestä.

Työttömyysaste kuvaa kuitenkin melko huonosti suomalaisten korkeakoulutettujen työllistymistä ja sen ongelmia. Tuloksissa onkin nähtävissä joitakin piiloindikaattoreita, jotka kuvaavat paremmin työllistymisen ongelmia. Tällainen on jo aiemmin mainittu diplomi-insinöörien yllättävän runsas sijoittuminen yliopistoon tutkijaksi ja tohtoriopiskelijaksi. Piiloindikaattorina voidaan pitää myös etenkin amk-tutkinnon suorittaneiden naisten kohdalla sitä, että heidän pääasi-

allinen toimintansa oli selvästi yliopisto-tutkinnon suorittaneita naisia useammin ”muu”. Muutamat vastaajat kertoivat, että kun työpaikkaa ei löytynyt, he ryhtyivät hankkimaan lapsia ja siirsivät aktiivista työnhakua myöhemmäksi.

KOULUTUSPAIKKOJA SUUNNATTAVA TYÖLLISTÄVILLE ALOILLE

Koulutuspaikkamäärien mitoittaminen perustuu tulevaisuuden työvoimatarpeen ennakoiteihin. Korkeakoulujen koulutuspaikkamäärin liittyy kuitenkin monia ristiriitaisia intressejä. Korkeakouluille opiskelijapaikat tuovat rahoitusta, opettajille työtä ja hakijoille tavoitellun korkeakoulupaikan. Näiden intressien paineissa ei ole aina otettu riittävästi huomioon sitä, millaiset työllisyysnäkömät alan tutkinnon suorittaneilla on.

Sekä tässä esitelyjen että muiden tutkimustulosten perusteella nähdään, että esimerkiksi tradenomikoulutuksen aloituspaikkoja ei tule missään tapauksessa enää lisätä. Sama koskee myös insinööri-koulutusta. Korkeakoulutettujen työttömyys on kasvanut eniten juuri teknillis-taloudellisilla aloilla. Vaikka opiskelu aina tuottaa uutta pääomaa jokaiselle tutkinnon suorittaneelle, voi kohtuut-tomiin työllistymisongelmiin törmääminen työuran alkumetreillä murentaa uskon koko hyvälaatuiseen korkeakoulutuk-seemme ja ainakin vielä tähän saakka vahvasti koulutukseen uskoneeseen yh-teiskuntaamme. Jokainen korkeakoulu-tutkinto on myös yhteiskunnalle siinä määrin arvokas investointi, että näiden investointien kohdentamisen tulee olla tarkoin harkittua. Haastankin poliittisia päättäjiä ja virkamiehiä hyödyntämään paremmin tutkimustietoa päätöksente-ossa. ■

Viitteet

- 1 Kauppalehti 27.8.2014.
- 2 Ylemmät amk-tutkinnot eivät ole mukana tässä luvussa.
- 3 Tulokset perustuvat tutkimukseen, jossa tarkas-teltiin teknilliseltä ja kaupalliselta alalta amk:sta ja yliopistosta valmistuneiden työllistymistä ja työelämään sijoittumista kolme vuotta valmistumi-sen jälkeen (n=2 154).

Kirjallisuus

- AKAVA (2013). Punnittua tietoa akavalaisista. Akava-tilastokooste 2013.
http://issuu.com/akava/docs/akava-tilastokooste_syksy2013/1?e=6992528/5501774
- ANKER, R. (2001), Theories of Occupational Segregation by Sex: An Overview, teoksessa Loutfi, M.F. (Ed.): Women, Gender and Work: What Is Equality and How Do We Get There?, Geneva: International Labour Office, 129–155.
- EINARSDOTTIR, T. (2007), On Different Tracks: The Gendered Landscape of Educational and Occupational Paths Amongst European Graduates, teoksessa Teichler, U. (Ed.): Careers of University Graduates. Views and Experiences in Comparative Perspectives, Dordrecht: Springer, 179–194.
- HAAPAKORPI, A. (2009), Sulkeuman ja neuvottelun ehdoilla – asiantuntija-aseman raken-tuminen työelämässä, Helsinki: Yliopistopaino.
- HAATAJA, A. & NYBERG, A. (2006), Diverging Paths? The Dual-earner/Dual-career Model in Finland and Sweden in the 1990s, teoksessa Ellingsæter, A. L. & Leira, A. (Eds.): Politicizing Parenthood in Scandinavia: Gender Relations in Welfare States. Bristol: Policy Press, 217–239.
- IANNELLI, C. & SMYTH, E. (2008), Mapping Gender and Social Background Differences in Education and Youth Transitions across Europe, Journal of Youth Studies, 11, 213–232.
- KIVINEN, O. & HEDMAN, J. & KAIPAINEN, P. (2007), From Elite University to Mass Higher Education: Educational Expansion, Equality of Opportunity and Returns to University Education, Acta Sociologica, 50, 231–247.
- LEHTO, A.-M. & SUTELA, H. (2008), Työolojen kolme vuosikymmentä. Työolotutkimusten tuloksia 1977–2008. Tilastokeskus.
http://tilastokeskus.fi/tup/julkaisut/tiedostot/isbn_978-952-467-930-5.pdf
- STANDELMAN-STEFFEN, I. (2008), Women, Labour, and Public Policy: Female Labour Market Integration in OECD Countries. A Comparative Perspective, Journal of Social Policy, 27, 383–408.
- STENSTRÖM, M.-L. & VIROLAINEN, M. & VUORINEN-LAMPILA, P. & VALKONEN, S. (2012), Ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulutuksen opintourat, Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.
<http://ktl.jyu.fi/img/portal/23031/g045.pdf>
- STØREN, L.A. & ARNESEN, C.Å. (2007), Women's and Men's Choice of Higher Education – What Explains the Persistent Sex Segregation in Norway? Studies in Higher Education, 32, 253–275.
- VIROLAINEN, M. & VALKONEN, S. (2012), Ammatikorkeakouluopiskelijoiden opinto-urat, teoksessa Stenström, M.-L. & Virolainen, M. & Vuorinen-Lampila, P. & Valkonen, S.: Ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulutuksen opintourat, Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino, 107–190.
<http://ktl.jyu.fi/img/portal/23031/g045.pdf>
- VUORINEN-LAMPILA, P. & VALKONEN, S. (2012), Yliopisto-opiskelijoiden opintourat, teoksessa Stenström, M.-L. & Virolainen, M. & Vuorinen-Lampila, P. & Valkonen, S.: Ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulutuksen opintourat, Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino, 191–283.
<http://ktl.jyu.fi/img/portal/23031/g045.pdf>
- VUORINEN-LAMPILA, P. (2014), Gender Segregation in the Employment of Higher Education Graduates, Journal of Education and Work, Online.
http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13639080.2014.934788#U_HS1vPyWUk
- VUORINEN, P. & VALKONEN, S. (2007), Korkeakoulutuksesta työelämään. Työhön sijoittu-minen ja työelämävalmiudet kaupan ja tekniikan alalla, Jyväskylän yliopisto, Koulutuk-sen tutkimuslaitos, Tutkimuslustoista 37.
<https://ktl.jyu.fi/img/portal/7651/G037.pdf>